

Denk aan mijn goede daden?! **(Nehemia 5 – vierde preek in de serie)**

---

*Liturgie zondagmorgen 24 oktober 2010
 te Hardinxveld-Giessendam:*

Belijdenis van afhankelijkheid
 Vredegroet van God (1 Tim.1)
 Gezang 119:1,2
 Gebed
 Doopformulier III
 Gezang 161:1,4 (piano)
 Doopvragen en doopgebed
 'Blij, blij, mijn hartje is zo blij' (kinderen/piano)
 Gezang 124:1,2,3,4
 Doopsbediening Ryan Nederveen
 Gezang 124:5
 Dankgebed voor de doop
 Lezen: Nehemia 5
 Psalm 132:1,8
 Tekst: Nehemia 5:19
 Verkondiging
 'Wie breekt er brood?' (Micha-gebed)
 Lezing van Gods wet
 Psalm 15:1,4
 Dankgebed en voorbeden
 Inzameling van de gaven
 Liedboek 350
 Zegen van God

Wat roept 't bij je op, wanneer je dit zo hoort?

'Denk aan mijn goede daden', dat is wat Nehemia hier in feite zegt.

Wat vinden we eigenlijk van iemand die zich zó opstelt?

Daar zijn we over het algemeen niet zo van gecharmeerd, of wel?

Laat dat oordeel liever aan een ander over.

Of jij bepaalde dingen goed hebt gedaan, of niet.

En wat vinden we ervan wanneer *een kerkleider* zo iets zegt?

Dan wordt de irritatie alleen maar sterker, of niet? Vandaag zeker.

Blaas maar niet zo hoog van de toren.

Want de schandalen halen je links en rechts in!

Ja, en toch gáát het hier juist om een schandaal.

En niet zo'n kleintje ook.

Een kerk waarin de rijken de armen uitbuiten.

Waarin men er niet voor terugschrikt

om medekerkleden al hun bezittingen afhandig te maken,

in ruil voor eten waar die medekerkleden om schreeuwen,

zó groot is de nood.

Ze hebben haast niks meer, en dan denken anderen:

mooi, dan ben je dus van óns afhankelijk,

je hebt geen keus, anders sterf je van de honger,

nou, eten kun je krijgen maar dan bijv. tegen een forse rente.

Kijk, en hier is dan eindelijk een kerkleider die zegt:

ho, stop, waar zijn jullie in vredesnaam mee bezig!

Die dus opkomt voor de zwakke, de misbruikte...

Dát zijn de goede daden waar Nehemia hier op doelt.

Zie het, o God, hoe ik in de bres gesprongen ben voor dit volk.

En dat deed hij terwijl hij hele andere zaken aan zijn hoofd had!

Nehemia was bezig met een immens project.

De herbouw van de muren van Jeruzalem.

Hij wist zich daartoe geroepen door niemand minder dan God zelf.

Maar terwijl hij er tot over z'n oren in zit,

ook door alle tegenwerking van buiten (waar we eerder over hoorden),

zegt hij niet: hoor eens, ik ben nu bezig met Gods zaak,

dit is een heel verheven doel, en daar moet je me niet in storen.

Los dit zelf a.u.b. even op, of ook: zó erg zal het toch niet zijn...

Nee: dit kan niet wachten!

Want we kunnen een mooie muur bouwen,

ten teken van Gods aanwezigheid en bescherming.

Maar minstens zo belangrijk is wat er áchter die muren gebeurt.

Ja, het één heeft alles met het ander te maken.

Juist daarin toont Nehemia zich een ware kerkleider.
Dat hij voortdurend weer God zélf in de ogen kijkt.
Zo'n gebed als onze tekst, die vind je door dit hele bijbelboek heen.
Dat is dus typerend voor deze man.
Dat hij niet maar bezig is vóór God, vóór een heilige zaak.
Maar dat hij vóór alles leeft mét God,
en voortdurend weer afstemt op Hem.

'Mijn God'... we hoorden het ook al in de vorige preek.
Dat kun je alleen zeggen als je echt iets met God hebt.

Zoals jullie als man en vrouw, Martin en Jenet.
Jenet kan met recht zeggen: Martin is mijn man.
En Martin: Jenet is mijn vrouw.
Dat 'mijn' geeft aan dat je je aan elkaar verbonden hebt.
Dat je op de ander aan kunt, wát er ook gebeurt.
Je hebt wel eens woorden, maar je praat het altijd weer uit.
En je wordt ook steeds opener naar elkaar.
Omdat je je bij die ander veilig weet.

Nou, zó mogen we dat ook zeggen tegen God: mijn God.
Hij heeft zich namelijk aan je verbonden, en dan zelfs voor eeuwig.
Zo zongen we het ook over Ryan, zopas:
Gods adem heeft je aangeraakt, en je tot bondgenoot gemaakt...

Nou, dat is van God naar jou.
Maar de bedoeling is natuurlijk dat dat dan ook andersom zo zal zijn.
Dat het iets wordt dat van twee kanten komt.
Als in een relatie tussen man en vrouw, inderdaad.
Dat je voor elkáár gaat, door dik en dun.
Dat je dus ook voor Gód gaat, door dik en dun.
Immers, Hij is jóuw God!

Je zou het niet over je hart kunnen verkrijgen
om Jenet te laten zitten, zo zei je, Martin.
Nou, zo kan Nehemia het niet over zijn hárt verkrijgen
om dingen te laten bestaan waar zijn God van gruwet.

En dát maakt dan ook indruk op het volk.
Wanneer hij de zaken heeft rechtgezet,
valt men Nehémia niet om de hals.
Nee, met z'n allen loven ze de HEER.
Goede daden verwijzen altijd weer naar de goede God. (Matt.5:16)
Wat ben je bij Hem veilig.
Wat wordt het leven dán weer goed.

***

Ja, want dát is hier aan de hand, in Nehemia 5.
Hier wordt maar niet een wet overtreden.
Hier wordt het léven geweld aangedaan.
Het leven zoals God dat heeft bedoeld.

Dat is trouwens één en hetzelfde.
Wij hebben nog wel eens het idee
dat Gods wetten ietwat wereldvreemd zijn.
Maar als dat van één wet niet geldt, dan wel van die van God.

Dat wordt hier ook op een bijzondere manier duidelijk.
Deze uitbuiting van eigen mensen werd al verboden in Gods wet.
Toch verwijst Nehemia daar helemaal niet naar.
Zo van: wat jullie doen, gaat in tegen regel nr zoveel uit Gods wet...
Kijk maar, daar staat het...
Dat is wel waar, het stáát er inderdaad.
Maar Nehemia zegt in plaats daarvan: wat u doet, is niet goed.

Ook zónder wet kan dat voor iedereen duidelijk zijn.

Zoals het bijvoorbeeld ook voor iedereen duidelijk is, gelovig of niet, dat doodslaan geen optie is.

Ook al reken je in je leven totaal niet met God, we hebben allemaal een ingeschapen gevoel voor recht, èn onrecht.

Vers 5b: Wij zijn toch van hetzelfde vlees en bloed als zij.

Zoals Ryan hier ligt, totaal kwetsbaar en afhankelijk, zo begonnen we toch allemaal?

Het klopt van geen kant, wanneer de ene mens de andere onderdrukt.

Dat zegt trouwens al wel iets, dat algemene gevoel voor wat goed is.

Want als er helemaal geen God is, vanwaar dan dat besef?

Maar het spreekt des te meer voor wie wél gelooft.

Nehemia treedt op in een tijd

dat het volk Israël na jaren onderdrukking en uitbuiting weer terug is in het beloofde land.

Daar hadden nota bene niet-gelovige machthebbers aan meegewerkt.

Dat was niet te begrijpen, want wat voor belang hadden die daarbij?

Maar daarachter zat dus overduidelijk de goede hand van God.

En dan bèn je weer vrij... wat een opluchting, wat een feest!

En dan ga je vervolgens elkaar tot slaven maken.

Want dat is wat er hier gebeurt.

Mensen die geen geld meer hebben om eten te kopen,

krijgen dat eten in ruil voor rente, maar ook voor hun bezittingen,

en – als die al eerder in onderpand gegeven zijn –

in ruil voor hun kinderen!

Hoe is dat nou mogelijk?!

Besef je dan eigenlijk wel wat er met jouzélf is gebeurd?

Broeders en zusters, we kunnen mooi zingen over Gods verbond.

Over Christus, die álles weggaf om óns te laten leven.
We kunnen ontroerd raken door weer een kindje wat wordt gedoopt.
Maar hoe werkt dit nu door in de praktijk van ons leven?
In hoeverre verandert dit de manier van omgaan met elkaar?

Nehemia verwijst naar de vijandelijke volken.
Vandaag zouden we zeggen: de mensen buiten de kerk.
Die kennen Gods wet niet.
In ieder geval minder goed dan wij, waarschijnlijk.
Maar die begrijpen heel goed wat deugt, en wat niet.
En Nehemia zegt: *hier* spreekt de wereld schande van,
als je zó met elkaar omgaat in de kerk.
Dan kun je nóg zo'n mooie muur bouwen, met elkaar.
Maar het samenleven met elkaar is de proef op de som.
Woont God hier écht, of doen we maar alsof?

En áls God hier woont,
dan wordt de manier van omgaan met elkaar getypeerd
niet door némen maar door géven.

Dat zeg ik ook met het oog op onze nieuwe kerk.
We hebben er vorige week in rond kunnen kijken.
Een enorm gebouw wordt daar klaargemaakt voor ons.
Maar het heeft geen enkele zin,
sterker nog: het is werkelijk Godeklaagd,
wanneer wij dat gebouw straks in gebruik nemen puur voor onszélf.
Om gestreeld te worden in ons gevoel van eigenwaarde.
Om er wekelijks een stempeltje te halen voor de eeuwigheid.
We hebben alleen recht om te bestaan
wanneer we er elkaar onze schulden kwijtschelden,
wanneer we elkaar op alle mogelijke manieren geven en vergeven.
Dát valt op, dat alleen verwijst naar onze goede God.

Twee voorbeelden.

Allereerst onze vaste vrijwillige bijdrage.

Ja, dat lijkt voor een buitenstaander een innerlijke tegenstrijdigheid.

Is het nou vrijwillig, of staat het bij voorbaat al vast?

Maar het is inderdaad vrijwillig, omdat ons hart geraakt is door God.

Maar het is tegelijk vast, omdat we onszelf ertoe hebben verplicht.

Zoals God zich ertoe verplicht heeft om goed voor ons te zijn.

Maar Hij doet het intussen uit een liefde waar niemand recht op heeft.

Op de laatste gemeentevergadering werd weer eens benoemd dat die v.v.b. lang niet door alle gemeenteleden wordt betaald.

Terwijl het geld intussen wel nodig is.

Alleen al om in het huidige gebouw de samenkomsten mogelijk te maken.

En gezien de begroting zal er méér geld nodig zijn dan er nu binnenkomt.

Het is niet goed wanneer ook dat weer alléén wordt opgebracht door de mensen die al naar vermogen bijdragen voor de kerk.

Kijk, wanneer u niet kúnt betalen, is dat natuurlijk wat anders.

Dan betalen wij graag wat meer, in uw plaats.

Voel u dan niet bezwaard, dat doen we uit liefde!

Maar als je wel kunt, maar niet betaalt...

zou je daar nog eens over na willen denken?

Is dat goed? Is dat terecht?

Terwijl we hier met elkáár God loven en prijzen,

en ook hopelijk met elkáár bouwen aan Gods kerk?

Niet maar dat gebouw, maar juist hoe we met elkaar kerk zijn?

Tweede voorbeeld.

Ryan is zopas gedoopt.

En toen zijn niet alleen de doopouders aangesproken.

Maar ook wij als hele gemeente.

Vóelde u zich ook aangesproken? Gaat u er ook wat mee doen?

Nehemia geeft door zijn eigen gedrag een duidelijk voorbeeld.
Dat vertelt hij hier niet om zich op de borst te slaan.
Maar om zich te verantwoorden tegenover zijn God.
En dan kijken wij mee, en zien hoe hij als gouverneur van alles had kunnen eisen van het volk.
Maar hij doet het niet, hij deelt juist uit.
Royaal.
Weliswaar aan de bestuurders.
Maar normaliter waren die kosten voor rekening van het volk.
Nu betaalt hij ze uit eigen zak.
Dat kón hij kennelijk ook, maar dat deed hij dus ook.
Daarmee geeft hij een duidelijk voorbeeld aan al die andere rijken.
Gebruik je rijkdom om goed te doen.
Om niet te nemen, maar om te geven, te vérgeven ook.

Wat is óns voorbeeld, als gesettelde gemeenteleden?
Concreet nu richting kinderen als Ryan?
Kijk, Martin en Jenet hebben beloofd om hem Gods liefde te laten zien.
Maar zij kunnen daarin niet zonder onze hulp.
Als zij thuis dicht bij de Here leven,
maar in de kerk heerst een hele andere sfeer,
een sfeer waarin we eisen: het moet zus, en ik wil het zo...
dan staat dat haaks op wie God is.
En betekent ons voorbeeld schade voor Ryan, en al die andere kinderen.
Hoe vrijgevig zijn we, in onze manier van doen als kerk,
om hen kóste wat het kost Gods genade te laten ervaren?

En... hoe eerlijk zijn we over onze fouten?
Nehemia deed het allemaal heel goed, heel bewust voor zijn God.
En toch moet hij toegeven, in vers 10,
dat hij en zijn mannen óók mensen bij hen in de schuld hebben gebracht.
Ruitelijk geeft hij toe: dat was niet goed, dat herstellen we vandaag nog!

Is dat ook ónze houding, broeders en zusters?
Of vragen we alleen maar bij álles wat er verandert:
hebben wij het dan altijd fout gedaan?
Ja, misschien wel ja.
Maar vast en zeker met de beste bedoelingen.
Levend in diepe afhankelijkheid van God.
En toch kun je dan soms de plank misslaan.
Daar zijn we mensen voor.
Durven we daar überhaupt over na te denken?
Niet steeds naar de ander, naar de kerkenraad die zus en die zo...
Nee, nu ook eens naar jezelf, oog in oog met God:
mijn God, heb ik het wel altijd goed gedaan?!

***

Ja, bij dat gebed eindigt het, voor Nehemia.
Omdat het bij dat gebed voor hem ook voortdurend weer begint.
Daar roept ook de doop vanmorgen weer toe op.
Leven in een open verbinding met God. Jóuw God. Úw God.
Bij wie je altijd veilig bent, ook mét je fouten en gebreken.
Maar die tegelijk wil dat je leven verandert.
Mijn God, hier ben ik, ik leg alles open voor U.
Zie alstublieft of ik geen verkeerde weg ga,
en leid mij over de weg die eeuwig is.

De weg dus van de waarheid.
Waarvoor je niet eerst gelovig hoeft te zijn om te zien of het deugt.
Of je er voor kiest is wat anders.
Maar de weg van de waarheid, dat is de weg van het leven.
Waardoor dingen weer op hun plek vallen.
Mensen elkaar weer in de armen vallen.
Je het goede zoekt voor het volk, zoals Nehemia.

En dan niet alleen voor je eigen volk.

Daar begint het.

En als het dáár niet gebeurt, kun je voor de rest wel stoppen.

Maar de Bijbel zegt ook:

“Laten we dus, in de tijd die ons nog rest, *voor iederéén* het goede doen!”

(Gal.6:10)

Dat spreekt juist wanneer er een nieuwe regering is die door haar beleid de ongelijkheid aanwakkert, zowel op godsdienstig gebied als zeker ook financieel.

Een regering ook die uitgerekent bezuinigt op wat de ánder nodig heeft.

Die ander ver weg, in ontwikkelingslanden.

Maar hoe ver weg is dat nu helemaal?

We leven toch in dezelfde wereld?

Dat Ryan hier geboren is, en wij allemaal,

dat is toch geen verdienste van hem, van ons?

Twee weken geleden was het wereldwijd Micha-zondag.

In tal van kerken is toen aandacht gevraagd

voor het onrecht en misbruik in deze wereld.

Waar wij door ons gedrag mee schuldig aan zijn.

Neem alleen al de milieuvervuiling...

Waar juist arme landen het zwaarst onder lijden.

Zomaar denken we dat wij daar toch niets aan kunnen doen.

Want wat zet óns gedrag nu voor zoden aan de dijk?

Is dat niet een druppel op een gloeiende plaat?

Toch mag je juist als christen verder kijken.

Wij redden deze wereld niet inderdaad, maar Christus wel.

En alles wat wij doen, mag verwijzen naar Hem.

Hij wil niets liever dat deze wereld Hem ziet in ons.

Zijn liefde.

Zijn bewogenheid.

Zijn daadwerkelijke barmhartigheid.

Werkelijk zin heeft wat we doen,

wanneer de millenniumdoelen worden omgevormd tot een gebed.

Een gebed op de manier van Nehemia.

Waarbij wij onszelf dus niet buiten schot laten,

maar juist onze inzet er heel nadrukkelijk in betrekken.

Zo'n gebed is er.

Het is gemaakt door Jan van der Plas, cantor van de GKv Zwolle-West.

Dat gebed wil ik u graag laten horen.

Het refrein wordt gevormd door één zin, haast in de geest van Nehemia:

“Ontferm U Heer, ontferm U over hen’.

Dat zing je zo mee.

Laten we dat ook maar doen.

Terwijl we luisteren naar de rest van dit gebed.

Bid het maar mee in je hart.

En zeg zo op Gods boodschap vanmorgen samen amen.

Hardinxveld-Giessendam, Jan Meijer,
16 oktober 2010